

การยืมและให้ยืมหลักทรัพย์ (SBL)

SBL คือ การทำสัญญายืมระหว่างผู้ยืม (Borrower) ฝ่ายหนึ่งกับผู้ให้ยืม (Lender) อีกฝ่ายหนึ่ง โดยผู้ให้ยืมตกลงโอนหลักทรัพย์ให้แก่ผู้ยืม ณ วันที่ตกลงและผู้ยืมตกลงว่าจะโอนหลักทรัพย์ที่ยืมคืนให้กับผู้ให้ยืมเมื่อถึงวันครบกำหนดสัญญา และเพื่อป้องกันความเสี่ยงจากการที่ผู้ยืมไม่สามารถส่งมอบหลักทรัพย์คืนได้ ผู้ยืมจึงตกลงโอนทรัพย์สินในคราวเดียวกัน เพื่อวางเป็นประกัน (Collateral) ให้กับผู้ให้ยืม ซึ่งอาจเป็นได้ทั้งเงินสดหรือหลักทรัพย์ประเภทต่างๆ ตามที่คู่สัญญาได้ตกลงกัน โดยผู้ให้ยืมจะคืนทรัพย์สินที่วางเป็นประกันเมื่อได้รับหลักทรัพย์ที่ยืมคืนจากผู้ยืม ณ วันครบกำหนดสัญญา ทั้งนี้เมื่อถึงวันครบกำหนดสัญญาผู้ยืมจะต้องโอนหลักทรัพย์ที่ยืมคืนแก่ผู้ให้ยืม พร้อมทั้งจ่ายค่าธรรมเนียมการยืม (Borrowing fee) ในอัตราที่ได้ตกลงกันไว้ตั้งแต่วันที่ทำสัญญา ในขณะที่ผู้ให้ยืมก็ต้องโอนหลักประกันคืนให้แก่ผู้ยืม

การเปิดบัญชี
ผู้ให้ยืมหลักทรัพย์

1. เปิดบัญชีซื้อขายหลักทรัพย์ ประเภทบัญชีเงินสด หรือ Prepaid หรือบัญชี Share Builder Plan
2. ลงนามในสัญญายืมและให้ยืมหลักทรัพย์

ผู้ยืมหลักทรัพย์

1. เปิดบัญชีซื้อขายหลักทรัพย์ ประเภทบัญชีเครดิตบาลานซ์
2. ลงนามในสัญญายืมและให้ยืมหลักทรัพย์

หุ้นที่ยืม/ให้ยืม

กรณียืมเพื่อขายชอร์ต ต้องเป็นหุ้นใน SET100, ETF เช่น TDEX, ENGY
กรณียืมเพื่อส่งมอบ (Cover Fail) ต้องมีเอกสาร/หลักฐานอ้างอิง พร้อมแจ้งเหตุผล
หุ้นที่ให้ยืมต้องเป็นหุ้นที่ชำระราคาแล้ว

มูลค่าการยืม/ให้ยืม

ไม่มีการกำหนดมูลค่าการยืม / ให้ยืมขั้นต่ำ

ระยะเวลาการยืม

สูงสุดไม่เกิน 1 ปี

การส่งคำสั่งยืมหลักทรัพย์

แจ้งความประสงค์ผ่านทางเจ้าหน้าที่การตลาด เพื่อส่งคำสั่งให้กับลูกค้า หรือลูกค้าส่งคำสั่งยืม (Borrow) ด้วยตนเองผ่านระบบ POEMS

การส่งคำสั่งให้ยืมหลักทรัพย์

แจ้งความประสงค์โดยส่งแบบคำขอให้ยืมและเรียกคืนหลักทรัพย์ (Lend & Recall Instruction) ให้กับบริษัท โดยระบุชื่อหลักทรัพย์ และจำนวนหุ้นที่ต้องการให้ยืม ซึ่งจะมีผลสำหรับวันทำการถัดไป

วิธีการให้ยืมหลักทรัพย์

1. เมื่อลูกค้าส่งแบบคำขอยืมบริษัท โดยระบุวัตถุประสงค์ “ให้ยืมหลักทรัพย์” บริษัทจะดำเนินการลือคหุ้นตามใบคำขอนั้นเพื่อเป็นการจองสิทธิ์ให้ยืมหลักทรัพย์ให้กับลูกค้า โดยบริษัทจะคำนวณค่าธรรมเนียมตั้งแต่วันที่ทำการลือคจากวันที่แจ้งความประสงค์มายังบริษัท
2. เมื่อบริษัทต้องการยืมหลักทรัพย์ บริษัทจะทำการยืนยันการยืมหลักทรัพย์ และเปลี่ยนสถานะหลักทรัพย์ของลูกค้าเป็นหลักทรัพย์ให้ยืม โดยบริษัทจะจัดส่งหนังสือยืนยันการทำธุรกรรม พร้อมทั้งวางหลักประกันตามเกณฑ์ของสำนักงาน ก.ล.ต.
3. ลูกค้าตกลงให้ยืมหลักทรัพย์จนกว่าลูกค้าจะแจ้งเรียกคืนหลักทรัพย์เป็นลายลักษณ์อักษรมายังบริษัท หรือบริษัทแจ้งยกเลิกหรือส่งคืนหลักทรัพย์ให้กับลูกค้า

วิธีจัดสรรคำสั่งยืม/ให้ยืมหลักทรัพย์

ตามลำดับเวลา ลูกค้าส่งคำสั่งก่อนจะได้รับการจัดสรรก่อน (FIFO)

วิธีจัดสรรคำสั่ง การคืนหลักทรัพย์

พิจารณาคืนหลักทรัพย์ที่มีจำนวนหลักทรัพย์เท่ากับหรือใกล้เคียงจำนวนที่ต้องการคืนก่อน หากมีหลายรายการ พิจารณาตามลำดับเวลา (FIFO)

อัตราหลักประกันการยืมหลักทรัพย์

ลูกค้าต้องมีวงเงินเพื่อการยืมหลักทรัพย์และอำนาจซื้อ (Purchasing Power-PP) เพียงพอ จึงจะสามารถยืมหลักทรัพย์ หรือส่งคำสั่งขายชอร์ตได้ โดยมีอัตราหลักประกันดังตารางนี้

หลักประกันเริ่มต้น Initial Margin (IM)	50%
หลักประกันรักษาสภาพ Maintenance Margin (MM)	40%
ระดับบังคับล้างสถานะ Forced Close Margin (FM)	30%

การซื้อขาย

1. ลูกค้าจะสามารถขายชอร์ตได้ต่อเมื่อทำสัญญาอิมและให้ยืมหลักทรัพย์กับบริษัท และได้มีการติดต่อยืมหลักทรัพย์จากบริษัทฯ เรียบร้อยแล้ว
2. ลูกค้าต้องวางเงินหลักประกัน เพื่อให้มีอำนาจซื้อเพียงพอต่อการซื้อหรือขายชอร์ตหลักทรัพย์
3. ไม่อนุญาตให้ซื้อหรือขายชอร์ตเกินกว่าอำนาจซื้อ ณ ขณะใดขณะหนึ่ง โดยอำนาจซื้อจะคำนวณจากทรัพย์สินส่วนเกินในบัญชีมาร์จิ้น (Excess Equity: EE)

อำนาจซื้อ (Purchasing Power) = $\text{Min}(\text{Credit Line}, \text{Excess Equity} / \text{IM}\%)$

ตัวอย่าง นายชอบ ลงทุน มีวงเงิน 2,000,000 บาท ต้องการขายชอร์ตหุ้น BBL 1,000,000 บาท (IM 50%) ดังนั้นจะต้องมี EE 500,000 บาท (1,000,000 / 50%) เพื่อให้มีอำนาจซื้อเพียงพอที่จะส่งคำสั่งขายชอร์ตได้

การเรียกให้วางหลักประกันเพิ่ม (Margin Call):

ในกรณีที่หลักประกันของลูกค้าลดลงต่ำกว่า MM แต่สูงกว่าระดับบังคับสร้างฐานะ ลูกค้าจะไม่สามารถเปิดสถานะสัญญาใหม่ได้ และจะต้องนำหลักประกันมาวางเพิ่มให้กลับไปสู่ระดับ IM ภายในเวลา 12.30 น. ของวันทำการถัดไป (T+1) ถ้าหากลูกค้าไม่นำเงินมาวางภายในเวลาดังกล่าว ลูกค้าจะไม่สามารถเปิดสัญญาอิมหลักทรัพย์เพิ่มได้ ทั้งนี้หากลูกค้าถูกเรียกหลักประกันเพิ่มติดต่อกัน 3 วันทำการ และลูกค้าไม่นำหลักประกันมาวาง บริษัทจะบังคับซื้อคืนและลูกค้าจะเป็นผู้รับผิดชอบต่อผลขาดทุนและค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นทั้งจำนวน

การบังคับซื้อคืน (Force Close-out):

ในกรณีที่หลักประกันของลูกค้าลดลงต่ำกว่า ระดับ FM หรือถูกเรียกหลักประกันติดต่อกัน 3 วันทำการและไม่นำหลักประกันมาวาง ภายในเวลาที่กำหนด บริษัทฯ จะทำการบังคับซื้อคืนภายในวันทำการถัดไป โดยลูกค้าจะเป็นผู้รับผิดชอบต่อผลขาดทุนหรือค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นทั้งจำนวน

การเรียกคืน (Recall)

ผู้ยืมแจ้งความประสงค์โดยส่งแบบคำขอให้ยืม/เรียกคืนหลักทรัพย์ (Lend & Return Shares Instruction) ให้กับบริษัท โดยระบุวัตถุประสงค์ “เรียกคืนหลักทรัพย์ (Recall)” โดยต้องส่งคำสั่งภายใน 12.00 น. และแจ้งล่วงหน้าอย่างน้อย 1 วันทำการ และจะได้รับหลักทรัพย์ภายในวันทำการที่ 4 นับจากวันที่เรียกคืนหลักทรัพย์ (T+4)

ผู้ยืมที่เรียกคืนหลักทรัพย์ จะสามารถขายหลักทรัพย์ได้ภายในช่วงบ่ายของวันทำการถัดจากวันที่เรียกคืนหลักทรัพย์

ผู้ยืมที่ถูกเรียกคืน หากได้มีการขายชอร์ตหลักทรัพย์อิมไปแล้ว จะต้องทำการซื้อคืนตามเวลาดังนี้คือ

1. กรณีถูกเรียกคืนช่วงเช้า (ก่อน 12.30 น.) จะต้องซื้อคืนภายใน 12.00 น. ของวันทำการถัดไป
2. กรณีถูกเรียกคืนช่วงบ่าย (หลัง 12.30 น.) จะต้องซื้อคืนภายใน 16.00 น. ของวันทำการถัดไป

การส่งคืน (Return)

ผู้ยืมแจ้งความประสงค์โดยส่งแบบคำขอยืม/คืนหลักทรัพย์ (Borrow/Return Shares Instruction) ให้กับบริษัทฯ หรือผ่านเจ้าหน้าที่การตลาด โดยระบุวัตถุประสงค์ “ส่งคืนหลักทรัพย์ (Return)” โดยต้องส่งคำสั่งภายในวันและเวลาทำการของบริษัทฯ

การถอนหลักประกัน

ลูกค้าผู้ยืมสามารถส่งคำสั่งถอนหลักประกันได้เมื่อมีทรัพย์สินส่วนเกิน (Excess Equity) และส่งคำสั่งภายใน 12.00 น. ลูกค้าจะได้รับเงินในวันทำการถัดไป

สิทธิประโยชน์ในหลักทรัพย์

กรณีที่หลักทรัพย์อิม มีการประกาศให้สิทธิประโยชน์ใด ๆ เช่น XR, XD, XM เป็นต้น บริษัทจะทำการเรียกคืนหลักทรัพย์ทุกกรณี โดยจะแจ้งล่วงหน้าอย่างน้อย 3 วันทำการก่อนวันขึ้นเครื่องหมาย

กรณีที่หลักทรัพย์ให้ยืม ลูกค้าผู้ยืมจะได้รับสิทธิประโยชน์ โดยหลักทรัพย์บริษัทฯ ยังไม่คืน จนกว่าลูกค้าจะทำการเรียกคืน

ดอกเบี้ยหลักประกัน

ลูกค้าจะได้รับดอกเบี้ยตามประกาศของบริษัท

ค่าธรรมเนียมการยืม/ให้ยืมหลักทรัพย์ (SBL Fee)

บริษัทคิดค่าธรรมเนียมการยืม/ให้ยืมเป็นรายวัน ตามอัตราที่บริษัทแจ้งในใบยืนยันการยืมและให้ยืมหลักทรัพย์ ทั้งนี้กำหนดให้ 1 ปีเท่ากับ 365 วัน โดยมีรายละเอียดดังนี้

- **ค่าธรรมเนียมการให้ยืม** บริษัทจะนำฝากเข้าบัญชีต้นทางของลูกค้าที่มีอยู่กับทางบริษัท โดยนำฝากให้ปีละ 2 ครั้ง สัปดาห์แรกของเดือนมกราคม และเดือนกรกฎาคม
- **ค่าธรรมเนียมการยืม** บริษัทหักจากยอดเงินคงเหลือในบัญชีเครดิตบาลานซ์ ภายในวันทำการถัดจากวันสิ้นเดือน หรือเมื่อปิดสัญญา โดยคิดจากมูลค่าหุ้นยืมวันทำการก่อนหน้า (T-1) เป็นระยะเวลาเท่ากับจากวันที่ยืม ถึงวันก่อนหน้าวันส่งมอบคืน และค่าธรรมเนียมการยืมขั้นต่ำต่อวันเท่ากับ 100 บาท กรณีคืนหุ้นในวันหรือวันรุ่งขึ้น บริษัทฯ คิดค่าธรรมเนียมการยืมหลักทรัพย์เพิ่มอีกร้อยละ 0.03 ของมูลค่าหลักทรัพย์ที่ยืม หากยอดเงินคงเหลือในบัญชีไม่เพียงพอ บริษัทจะถือว่าลูกค้ากู้ยืมเงินเพื่อชำระค่าธรรมเนียมการยืม

สำหรับบุคคลธรรมดา ผู้ให้ยืมจะได้รับค่าธรรมเนียม เท่ากับ ค่าธรรมเนียม ทักภาษี ณ ที่จ่าย 15% (SBL Fee – WHT 15%)

ผู้ยืมจะต้องจ่ายค่าธรรมเนียม เท่ากับ ค่าธรรมเนียม บวกภาษีมูลค่าเพิ่ม 7% (SBL Fee + VAT 7%)

การผิต้นัด

หากลูกค้าไม่ดำเนินการ ส่งมอบหลักทรัพย์ / หลักประกัน หรือส่งคืนหลักทรัพย์ / หลักประกัน รวมทั้งไม่ชำระค่าธรรมเนียมต่าง ๆ ให้แก่บริษัท หรือมีเหตุการณ์ใดที่เข้าข่ายการผิต้นัด บริษัทจะทำการปิดสถานะ โดยการบังคับซื้อคืน หรือบังคับขาย (แล้วแต่กรณี) โดยลูกค้าจะเป็นผู้รับผิดชอบต่อผลขาดทุนหรือค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นทั้งจำนวน

ตัวอย่างการคำนวณค่าธรรมเนียม

1) ผู้ยืม ยืม BBL จำนวน 20,000 หุ้น ณ วันที่ 6 มกราคม 25xx ค่าธรรมเนียม 6% ต่อปี และส่งคืนหุ้นวันที่ 14 ม.ค. xx

วันที่	ราคาปิด (T-1)	มูลค่าหุ้นยืม	ค่าธรรมเนียม
6 ม.ค. xx	76	1,520,000	249.86
7 ม.ค. xx	71	1,420,000	233.42
8 ม.ค. xx	76	1,520,000	249.86
9 ม.ค. xx	76	1,520,000	249.86
10 ม.ค. xx	76	1,520,000	249.86
11 ม.ค. xx	70	1,400,000	230.14
12 ม.ค. xx	65	1,300,000	213.70
13 ม.ค. xx	70	1,400,000	230.14
ค่าธรรมเนียมการยืม			1,906.85
VAT			133.48
รวม			2,040.33

2) ผู้ยืม ยืม BBL จำนวน 2,000 หุ้น ณ วันที่ 6 มกราคม 25xx ค่าธรรมเนียม 6 % ต่อปี และส่งคืนหุ้นวันที่ 7 ม.ค. xx (ค่าธรรมเนียมขั้นต่ำ)

วันที่	ราคาปิด (T-1)	มูลค่าหุ้นยืม	ค่าธรรมเนียม	ค่าธรรมเนียมขั้นต่ำ	ค่าธรรมเนียมที่เพิ่ม	รวมค่าธรรมเนียม
6 ม.ค. xx	76	152,000	24.99	100	45.60	145.60
ค่าธรรมเนียมการยืม						145.60
VAT						10.19
รวม						155.79